

De genealoog Joannes Idesbaldus Masin (1631-1694)

Pieter Donche

Inleiding¹

Joannes Idesbaldus Masin is een 17de-eeuws genealoog die totaal onbekend blijkt te zijn in de biografische literatuur van de 18de tot de 20ste eeuw². Daar waar men van meerdere van zijn tijdgenoten-genealogen in die literatuur wel een bijdrage aantreft, weliswaar beperkt (en helaas ook vaak gebrekkig en onnauwkeurig), schijnt niemand ooit maar van J. I. Masin gehoord te hebben.

Nochtans heeft hij tussen 1655 en (minstens tot) 1685 een groot oeuvre bijgeschreven. Een oeuvre dat ook nog eens zeer volledig bewaard is, iets wat slechts van weinig andere 17de-eeuwse genealogen kan gezegd worden. Dat dit oeuvre toch al inmiddels zo'n 70 jaar in een openbare instelling³ en niet in privé-bezit bewaard wordt, maakt het feit dat nooit eerder gezocht werd naar de samensteller ervan des te onverwachter. Ter verschoning moet wel gezegd dat de samensteller in zijn geschriften zichzelf nergens expliciet identificeert en dat bovendien (zoals we achteraf konden vaststellen) er in zijn verzameling zelfs geen genealogie van zijn eigen familie steekt ... (niettegenstaande hij wel over een beschikte, want we kennen een afschrift ervan, gemaakt in 1660-61 in de beginperiode van zijn werkzaamheden).

Hoewel behorend tot de tak van zijn familie welke schepenen van het Westkwartier van het Brugse Vrije waren (een andere tak waren schepenen-keurheren van de kasselrij Veurne), werd hij toch geboren te Veurne: zijn vader had er tussen 1620 en 1630 een nieuw kas-

teeltje gebouwd op een leengoed dat sinds begin 1500 bezit was van zijn familietak. In 1660 woonde Johannes Idesbaldus Masin evenwel te Brugge om later naar het leperse te verhuizen toen zijn moeder de heerlijkheid Boezinge bij leper erfde. Hij volgde haar op als heer van deze dorpsheerlijkheid.

Biografie

Joannes Idesbaldus Masin werd gedoopt te Veurne Sint-Walburga op 30 december 1631. Zijn peter was Jan Baptiste des Trompes, heer van Boezinge, zijn meter was dame Catharina Masin, begijn te Kortrijk.⁴ Hij overleed op 7 februari 1694⁵ te Boezinge in de civiliteit van vrijlaat van het Brugse Vrije.⁶

Hij was de oudste van vier zonen uit het tweede huwelijk van zijn vader met Maria Joanna DES TROMPES (leper, 1606 - 1671), dochter van Adolf, heer van Boezinge. Hij had ook nog drie zusters.

Zijn vader Joris Masin (1594-1656) had een loopbaan als schepen van het Westkwartier van het Brugse Vrije vanaf 1640 tot aan zijn overlijden op 29 oktober 1656. Hij was heer van de heerlijkheid *het Goed ten Torre (la Tourelle)*. Het kasteeltje aldaar werd zo genoemd omdat het gedomineerd werd door een toren. Het was gelegen op een kwart mijl van de poorten van Veurne, langsheen het kanaal Veurne-Nieuwpoort. Het staat afgebeeld in SANDERUS, *Flandria Illustrata*, 1641-44 met de legende

1 Gebruikte afkortingen: AGSB: Archief Groot-Seminarie, Brugge; FM: Fonds Merghelynck; FTdB: Fonds de Thibault de Boesinghe (RAB); KBR: Koninklijke Bibliotheek, Brussel; PR: parochieregisters; RAB: Rijksarchief te Brugge; SA: Stadsarchief; SBB: Stadsbibliotheek Brugge.

2 Onbekend onder de lemma *Ma(s/z)(i)l(y)ij* in: J.N. PAQUOT, *Mémoires pour servir à l'histoire littéraire des dix-sept provinces des Pays-Bas, de la principauté de Liège, et de quelques contrées voisines*, Leuven, 1765-1770, 3 vol, en 1763-1770, 18 vol; N.N., *Biographie des hommes remarquables de la Flandre Occidentale*, 4 dln., Brugge, 1843-1849; *Biographie Nationale*, 44 dln., Brussel, 1866-1968, *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 21 dln., Brussel 1964-2014.

3 RAB, Fonds de Thibault de Boesinghe.

4 PR Veurne St.-Walburga, dopen: 1631, 30 decembris ego ... baptizam Joannem Idesbaldum filium d(o)m(in)i Georgi Masen et domicella Marie Joanne Destrompes coniugum, susceptorus fuerunt d(omi)n(u)s Joa(nn)es Baptista des Trompes, d(omi)n(u)s de Boesyn(ghe) et domicella Catharina Masen, baeguina Cortracensis. Catharina Masin, begijn te Kortrijk wordt ook vermeld in RAB, Aanwinsten, 917 als zijn tante. Dat hij als tweede voornaam Idesbald meekreeg heeft misschien te maken met de vermeende ontdekking in 1623 van het dan 450-jaar oude skelet van de Zalige Idesbaldus (+1167), vijfde abt van de Duinenabdij (abdij gelegen in het nabije Koksijde) ('vermeende' want in juni 2015 bleek uit DNA analyse dat het skelet minstens 300 jonger was dan dat van de Zalige Idesbaldus).

5 J.-J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, I, Brugge, 1857, p. 359, vermeldt verkeerdelijk: *mort célibataire, en 1659, âgé de 26 ans.*

6 Zoals vermeld in zijn staat van goed, zie verder.

Praetorium Torelle viri Nobilis Georgy Masin in Suburbano Furnensis. Hij had een titel van ridder verkregen bij patentbrieven van 15 april 1643.

Gedrukte aankondiging van de thesisverdediging van Joannes Idesbaldus Masin, Leuven, 12 april 1655 (RAB, FTdB, nr. 424A, gen. 25 en 26-2).

Licentiaat in de rechten

Joannes Idesbaldus schreef zich als 19-jarige op 2 februari 1651 in aan de universiteit te Leuven⁷ waar hij een opleiding in de rechten volgde.

Vier jaar later, op 12 april 1655 verdedigde hij er zijn thesis. Twee exemplaren van een gedrukt blad met de aankondiging van zijn thesisverdediging bleven bewaard: *Repetitio de legitimatione. Conclusi prima ... secunda ..., tertia ..., quarta ..., quinta ..., impertinens Defendet D. Ioannis Idesbaldus Masin, Furnensis, XII Aprilis, Lovani, Anno 1655 (Typis Petri Zangrii).*⁸

Al de opgesomde stellingen welke hij verdedigde betreffen de legitimering van natuurlijke kinderen:⁹

In zijn eerste besluit (*conclusio*, stelling) stelt dat de *legitimatio* (legitimering) een akte is in het burgerlijk recht waardoor natuurlijke kinderen, verwekt buiten het huwelijk, kunnen gelegitimeerd worden in drie mogelijke situaties/scenario's: 1. een volgend wettelijk huwelijk (van de natuurlijke ouders). 2. *oblatio curiae*, een beslissing van een gerechtshof, 3. een rescript van de *pontifex* (paus, bisschop) of van de keizer.

Zijn volgende stellingen zijn verdere uitwerkingen daarvan.

Zijn tweede stelling luidt: "Door een opvolgend huwelijk: indien de vader als wettige echtgenoot de vrouw huwt bij wie hij kinderen verwekt heeft zonder gehuwd te zijn. Maar wanneer de man, tijdens het leven van zijn echtgenote een andere vrouw gekend heeft en bij haar nakomelingschap verwekt heeft, zelfs als hij ze huwt na de dood van zijn echtgenote, dan zal deze nakomelingschap bastaard en onwettig zijn: het moet gezegd dat het anders verloopt als enkel de conceptie gebeurd is tijdens het leven van zijn echtgenote en de geboorte plaats heeft gehad na haar dood en na het afsluiten van een huwelijk met deze vrouw."

De derde stelling luidt: "Ten slotte worden gewettigd door een opvolgend huwelijk de natuurlijke kinderen die een man verwekt heeft bij een vrouw, indien hij ze huwt op haar sterfbed, zelfs wanneer hij wettige kinderen verwekt heeft in een vorig huwelijk."

De vierde luidt: "Door een rescript van de Prins (keizer) worden de natuurlijke kinderen gewettigd waarvan hij door zijn rescript de wettiging beveelt. Rest de vraag of een dusdanige wettiging zou kunnen ingetrokken worden als de vader nadien nog wettige kinderen krijgt. Wij denken dat we een negatief, algemeen aanvaard en billijk antwoord moeten geven op deze vraag."

De vijfde: "Hier duikt de alom gekende en zeer moeilijke vraag op die ook het verstand van illustere heren op allerlei wijzen heeft gekweld. Kunnen de door een opvolgend huwelijk gewettigde zonen betrokken worden als vervanger in *fidei-commis*,¹⁰ waarin ze gewoonweg als geboren uit een wettig huwelijk aangezien kunnen worden? Niet alleen de rechtskundige rede maar ook het waarheidsgetrouw idee van de erflater zou er positief op antwoorden."

Tenslotte volgt nog een "impertinens", een 'bijstelling' waarin hij stelt dat een volk dat al zijn macht of gezag

7 A. SCHILLINGS, *Matricule de l'université de Louvain*, dl. V, Brussel, Paleis der Academieën, 1962, p. 526: *Joannes Desbaldus Masin, Furnensis (pedagogie: Falconenses pauperes)*.

8 RAB, FTdB 424A, nrs. 25 (Breydel) en 26-2 (van der Burch). Hij herbruikte de blanco achterzijdes om er die twee genealogieën op te noteren.

9 Met dank aan Gerard Catteau uit Komen voor de vertaling van de Latijnse teksten van zijn stellingen.

10 Een *fidei-commis* of 'erfstelling over de hand' is een goed of beschikking waarvan in een testament is vastgelegd dat daarover niet in een volgend testament kan worden beschikt, maar dat het een aangewezen erfgenaam moet toevallen. De *fidei-commis* goederen speelden een grote rol in de geschiedenissen van adellijke families. Door een *fidei-commis* te vestigen kon men bewerkstelligen dat het stamslot of een bepaald vermogensbestanddeel niet kon worden vervreemd of zou worden geërfd door een getrouwde dochter en in de hand van een ander geslacht zou komen.

overgedragen heeft aan de prins (koning, keizer) deze niet meer kan teruggeisen.¹¹

Men merkt dat hij bij de keuze van zijn onderwerp ook al de genealogische toer opging.

Hij lijkt nooit een praktijk als advocaat uitgeoefend te hebben, we vonden daar in elk geval nergens sporen van.

Woonplaatsen

Zoals zijn doopakte en de herkomstvermelding *Furnensis* in zijn thesisverdediging aangeven moet hij in zijn jeugd en jongvolwassen leven te Veurne verbleven hebben. Het gezin van zijn vader Joris moet daarom ook daar gesitueerd worden en dit niettegenstaande deze van 1640-41 tot aan zijn overlijden (1656) schepen was van het Westkwartier van het Brugse Vrije (en Veurne niet tot deze kasselrij behoorde).

Zijn eerste woonplaats was uiteraard het *Goed ten Torre*. Zoals aangegeven in een beschrijving door de kroniekschrijver PAUWEL HEINDERICKX (+ 1685) lag dit goed aan de oostzijde van het kanaal Veurne-Nieuwpoort.¹² In 1950 schreef men erover dat op die plaats nog de «Torreelhofstede» was, dat de oude ringgracht nog gedeeltelijk bestond en er een dam lag waar zich de vierbogige stenen brug ooit bevond.¹³ In Koksijde is er ten westen van het kanaal Veurne-Nieuwpoort nog steeds een Torrelestraat (ten zuiden van de dorpskern van Wulpen).¹⁴

Maar het ziet ernaar uit dat het *Goed Ten Torre* later tijdens het leven van Joannes Idesbald in verval is geraakt, want HEINDERICKX schrijft ook: *Dit kasteelken heeft gedeuren dese leste beroerten en(de) oorlogen in de jaeren 1600 ten diverscheyde stonden soo daenig geruyneert geweest, datter niet ander over en(de) bleef als de gebroken meuren, t'gonne nu maer een hofstede en is.* Op welk moment HEINDERICKX dit precies schreef is niet duidelijk, maar dit moet ergens tussen 1660 en 1683 geweest zijn.

Gezien het *Goed Ten Torre* in SANDERUS' uitgave van 1641-44 nog in volle glorie wordt afgebeeld moet de ruïnering van daarna dateren. Allicht waren de oorlogen van Frankrijk tegen Spanje hiervoor verantwoordelijk. In 1635 was door Frankrijk opnieuw de oorlog

aan Spanje verklaard en de Zuidelijke Nederlanden, onder Spaans bestuur werden een doelwit van Frankrijk. Aanvankelijk bleef de kasselrij Veurne nog buiten schot door brandschatting te betalen. Maar op 7 februari 1646 viel Frankrijk de kasselrij binnen met 1.600 man. In september werd het hele Franse leger (40.000 man!) ten noorden van Veurne gestationeerd, dus precies daar waar het *Goed ten Torre* lag De stad had zich al overgegeven. De bevolking op het platteland vluchtte vaak binnen de steden voor het oorlogsgeweld. In 1668 werden de kasselrijen Veurne, St.-Winoksbergen, Broekburg, Belle en Kassel door Lodewijk XIV bij Frankrijk ingelijfd. Tien jaar later, in 1678 onderging de kasselrij leper hetzelfde lot. De kasselrijen Veurne en leper bleven Frans tot 1713, de andere zijn het nog steeds.

Wellicht is in die eerste periode van oorlogsgeweld (1644-52) (eventueel in de tweede (1657-59)) zijn vader met zijn gezin naar Brugge teruggekeerd.¹⁵ In 1659-1661 noemt Carolus de Visch, prior van de Duinenabdij (in hun nieuwe vestiging te Brugge) in elk geval Joannes Idesbald Masin, *Brugensis*.¹⁶

Toen Joannes Idesbald zich in 1651 aan de Leuvense universiteit in de pedagogie de Valk te Leuven inschreef werd hij geklasseerd bij de *pauperes*, dus als een niet zeer bemiddeld student ... Bij zijn thesisverdediging in 1655 noemt hij zich *Furnensis*, maar misschien doelt hij hier meer op zijn geboorteplaats dan op zijn woonplaats.

Het schepenamtb dat zijn vader had weten te bemachtigen in het Brugse Vrije en dat in die kasselrij een benoeming voor het leven was, moet toch voor enige welstand gezorgd hebben, maar de ruïnering van zijn bezit in de kasselrij Veurne zal dit toch aangetast hebben.

Heer van Boezinge

Het tij zou echter keren vanaf 1664, maar dan was zijn vader al acht jaar overleden, toen zijn moeder Maria Joanna des Trompes in 1664 vrouwe werd van de heerlijkheid Boezinge.

Zij erfde die heerlijkheid na het kinderloos overlijden op 8 augustus 1664 van haar broer Frans Albert (gehuwd met Barbarine de Mol). Deze had er leenverhef voor gedaan op 31 mei 1653, na het eveneens kinderloos overlijden op 30 maart 1653 van zijn oudste broer Jan Gaspard des Trompes (gehuwd met Françoise Louis le François). Die oudste broer had er leenverhef voor gedaan op 11 oktober 1631, na het overlijden op 6 februari 1624 van hun aller vader Adolf des Trompes (gehuwd met Adriana de Ghevaere). Hun vader heeft niet lang kunnen genieten van de heerlijkheid Boezinge, want hij had die pas een jaar en drie dagen eerder, nl. op 3 februari 1623 aangekocht.¹⁷

15 In 1667-68 en 1673-78 woedde de oorlog opnieuw in het Veurnse.

16 AGSB, hs. 137bis/22: *Notitiae Genealogicae*, f° 205v en 216.

17 Voor een overzicht van de feodale overerving van de heerlijkheid

11 *Impertinens* betekent letterlijk: 'wat geen betrekking heeft' (op het vorige). De bijstelling gaat over iets totaal anders dan de vorige stellingen. Dit was de gewoonte en moest aantonen dat men ook nog iets zinning kon beredeneren over een totaal ander onderwerp en dus geen vakidioot was die "alles" over "iets" wist en "niets" over al de rest... (deze traditie bestaat nog).

12 P. HEINDERYCKX, *Annalen van Veurne, beschrijving der prochien en leenhoven ...*, uitgegeven door Heemkring Bachten de Kupe, in Documenten nr. 3/V.-1, Nieuwpoort, oktober 1964, pp. 56-57 (parochie [Veurne] *St. Walburghen en(de) Coxyde*).

13 A. VERBOUWE, *Iconografie van het arrondissement Veurne*, Brussel, 1950.

14 Er bestaat thans op het adres Torrelestraat 6, 8670 Koksijde een vakantiehoeve *De Torreele*.

Het kasteel nabij de kerk en de dorpskern van Boezinge in 1641-44. De tekst rechtsboven vermeldt: Praetorium D. Ioannis Casparis de Trompe Toparchi de Boesinghen. In Castellana Iprensi. Het wapen links is het familiewapen des Trompes. (uit: SANDERUS, *Flandria Illustrata*, 1641-44, dl. I, p. 389).

Joannes Idesbald was na het overlijden van zijn vader al heer van Torreele. Met zijn moeder weduwe en Joannes Idesbald haar oudste zoon, was hij nu ook virtueel al de 'heer' van Boezinge en helemaal toen zijn moeder zeven jaar later overleed in 1671.

Handtekening Joannes Idesbald Masin, 10 februari 1671 (SA Brussel, Fonds de Lannoy de la Motterie, doos 78, brief).

Hij lijkt zijn intrek genomen te hebben in Boezinge. In elk geval woonde hij niet in de naburige stad Ieper in 1684.¹⁸

Boezinge in de 17de eeuw en later, zie: NOËL BOUSSEMAERE, 'Een overdrachtsakte van de leenheerlijkheid Boezinge, 28 september 1622', in: *Westhoek*, 29 (2013), pp. 167-211, i.h.b. de paragraaf 'Opeenvolgende bezitters van 1623 tot einde 18de eeuw' (pp. 208-211).

¹⁸ KBR, FM 132, volkstelling stad Ieper van 25 november 1684: op de 11.156 inwoners (in 1.656 huizen in 64 straten) wordt geen Masin vermeld.

We vinden hem ook terug in twee druksels omtrent een juridisch geding tegen aantijgingen en waarin hij zijn moeder en ook zichzelf in eigen naam verdedigde. Juristen in die tijd hadden de gewoonte om een zaak van enig belang publiek te maken door er een verhandeling met hun argumenten in de zaak over te schrijven en die in druk uit te geven. Dit is wat hier ook gebeurde: een zekere L. Droesbeke was hun advocaat maar het lijkt geen twijfel dat Joannes Idesbald ook zijn eigen juridische kennis aangewend heeft bij het opstellen van de tekst:¹⁹

L. DROESBEKE, *Motijf van rechten omme vrouvv Marie lenne des Trompes, douagiere van m'heer looris de Masin rudder, heere van Torreele, Vrouwe van Boesinghe, &c, geinthemeerde vervveerderighe ter eender sijde, jehens ior. Pieter Francoys van Pamele, in houwelijck hebbende vrouvv Barbara Marie Cecilie de Cortevville, douagiere van ior. Francoys Alexander van VWaterleet heere van Hemsrode, midtsgaders vrou Isabelle Canis, douagiere van ior. Pieter van VWaterleet heere vande selve plaetse &c d'arrementen vande saecke aenveert hebbende heeschers appellanten vande sententie van Vlaenderen.*

Dit werd gedrukt te Gent bij Maximiliaan Graet in 1674. Het betoog werd onderverdeeld in 179 artikelen over 46 pagina's en bevat ook een uitslaand blad met een genealogie van de familie des Trompes. Het betreft de successie van Jan des Trompes, president van de Rekenkamer van Rijsel.

¹⁹ Bibl. Univ. Gent, BIB.208A034, resp. [34] en [21] pagina's.

Het andere was: L. DROESBEKE, *Sommier Vertoogh van rechte omme ir. Ian Idisbalde de Masin, heere van Boesinghe, Tournelle* [lees: Toureelle] &c. impetrant van rivisie ter eender zijde ieghens ir. Francois van Pamele met consoorten, ghedaeghde ter andere.

Dit werd eveneens gedrukt te Gent bij Maximiliaan Graet in 1674. Hier werd het betoog in 178 artikelen gevoerd en over 21 pagina's.

Overlijden

Hij overleed op 7 februari 1694 te Boezinge in de civi-
liteit van vrijlaat van het Brugse Vrije. Hij werd op 9 fe-
bruari²⁰ bijgezet in de kerk van Boezinge in het graf van
zijn moeder bij het hoofdaltaar onder een grote blauwe
zerksteen met 16 kwartierschilden (zijn vader was te
Brugge begraven bij zijn eigen vader en grootvader):²¹

D.O.M.

*Sepulture van Edele ende welgeboren
mevrouw Marie Jenne Destrompes,
douariere van Mher Jooris de Mazyn, ridder
heere van Torelles, vrouwe van Boesinghe,
Frenoy, Westhove etc.a,
overleden den 25-en october 1671,*

*ende van hunnen zone
Jo.r Idesbaldus de Mazyn, heere van
Boesynghe, Westhove, Fresnoy, Torelles,
Simpelthun, Planques, Montou etc.a,
overleden den 7 february 1694
die in dese kerke heeft ghefondeert
een eeuwich jaerghetijde met uitdeelinghe
van twee rasieren terwe en broodt.
Requiescant in pace.*

Boven de tekst was een wapen Mazin aangebracht:
*gevierendeeld: in 1 en 3: in hermelijn een ramskop, ge-
hoornd van goud, in 2 en 3: in keel, een keper van zilver,
vergezeld van drie pijnappels van goud.* Het schild was
overtopt door een helm, *getralied, gehalsband en om-
boord van goud, gevoerd en gehecht van keel, met wrong
en dekkleden van sabel en zilver.* Helmteken: *de ramskop
van het schild tussen een vlucht van zilver.* Schildhou-
ders: *twee leeuwen van goud, getongd van keel op een
grond van sinopel.*

Onder de tekst stond een ruitvormig wapen: *gedeeld:
1: gevierendeeld, in 1 en 3: Mazin, in 2 en 4: Meekeren,
2: Trompes.*

20 RAB, PR Boezinge, begraafregister a° 1694: 9 febr. 1694: *sepultus est prenobilis dominus Joannes Idesbaldus de Masin, toparcha de Boesinghe. N. Sijs, pastor et rector.*

21 SBB, handschrift De Hooghe, deel III, p. 185: kerk Boezinge (ook op www.historischebronnenbrugge.be). Na de tekst van het graf-schrift volgden nog: *Daer stonden eenige verzen die hier niet dienen kennen, dus achtergelaeten.* Over de kwartieren schreef de Hooghe ook: *Dese quartieren staen alle zeer qualijck gerangeert principael.*

Links en rechts stonden volgende 16 kwartierschilden: links: *Trompes, Colyns, Gevare, Tacquet, Boot, Cocq van Opines, Deniele, Lernout*; rechts: *Mazyn, Meekeren dit Batenburgh, Stilteers, Braem, Aelbrecht, Zuylen, Poutte, Linden.* Deze kwartieren zijn echter slecht gerangschikt en verkeerd.

Na zijn overlijden werd een staat van goed opgemaakt door de deelsman vanden Berghe (hij was ook baljuw van de heerlijkheid Boezinge), maar die werd pas afgesloten op 7 augustus 1705, dus meer dan 11 jaar na zijn overlijden ...²²

Testament

Zijn testament, verleden een maand eerder op 4 januari 1694 voor Joos Boury en Olivier Delva, schepenen van de parochie en heerlijkheid van Boezinge werd in zijn staat van goed niet letterlijk gekopieerd maar de teneur ervan werd weergegeven. We vermelden de voornaamste zaken er uit:²³

- hij wenste begraven te worden naast zijn moeder voor het hoogaltaar van de kerk van Boezinge met een uitvaartdienst zoals voor zijn moeder was gedaan.

- zoals ook gedaan voor zijn moeder wenste hij 1000 requiemmissen en een eeuwigdurend jaargetijde.

- zijn testamentuitvoerders moeten zijn broer E.P. Simon, kapucijn een bijzondere zorg toedragen, in ziekte en in gezondheid en voorzien in zijn onderhoud. Het klooster dat hem bij zijn overlijden zou bijstaan zou een som van 50 patacons krijgen.

- het testament van zijn broer, de heer van Fresnoy (d.i. zijn jongere broer Adriaan, + 1692) moet uitgevoerd worden (dit was dus blijkbaar nog niet (volledig) gebeurd).

- zijn klederen, wol en lijnwaad moeten gegeven worden aan zijn huisknechten, volgens de bevelen van zijn broer E.P. Simon; aan drie huisknechten moest nog een bijzondere gift gedaan worden.

- aan Marie Jenne, dochter van de heer van Chauveraij, wonend te Waldana in Champagne gaf hij de heerlijkheid en hofstede van Fresnoy.

22 RAB, FTdB, nr. 301: f° 1: ... *a la succession de messieur Jean Idesbaldes de Mazyn en son vivant seigneur de Boesynghe, Westhove et autres lieux decede francquotte de Brugges le 7e febr. 1694 d'une part et ... F° 4: ... l'etat des biens fait a la mayson mortuaire de messieur Jean Idesbaldes de Masyn seig(neu)r de Boesynghe, Westhove, Tourelle et autres lieux, decede francoct du Franc de Bruges par le partageur vanden Berghe, clos et arreste le 7e d'august mille sept cent cinq ...* RAB, FTdB, nr. 295 (6 folio's), is een uittreksel uit zijn staat van goed, die de inleiding weergeeft en de lenen hem toegelaten van vaderszijde. In SA Brussel, Fonds de Lannoy de la Motterie, doos 75, 6de bundel, vindt men twee volledige exemplaren: in een katern van 56 folio's en in een van 75 folio's.

23 Vooraan in zijn staat van goed.

- aan de baljuw van Boezinge, Ferdinand van den Berghe gaf hij de levenslange bediening van het griffierschap en na hem aan de zoon die hij zelf mocht aanduiden (als deze in Boezinge blijft wonen).

- de testamentuitvoerders moeten ook het testament van zijn vader en broer uitvoeren en de schulden vereffenen (dit was dus blijkbaar ook nog niet helemaal rond).

- hij gaf toelating dat de meubelen uit zijn sterfhuys mochten verkocht worden want hij stelde al zijn goederen in handen van de uitvoerders.

- als testamentuitvoerders: stelt hij aan: heer en meester Christoffel Navigheer, eerste raadspensionaris en griffier van Ieper en Ferdinand van den Berghe, baljuw van Boezinge.

Staat van goed

De leengoederen dit hij naliet waren:

- een behuiste hofstede, groot 46 gemeten, die twee lenen waren genaamd *de Torrelle*, gehouden van de Burg van Veurne en gebruikt door Philips de Moldere. Op f° 36-36v (rubriek batelijke schulden) vernemen we hier nog iets meer over: de pachter over de jaren 1692-1694 was nog pacht schuldig maar verwachtte er kwijtschelding van omdat hij herstellingen had gedaan en leveringen en betalingen aan de overledene ten gevolge van de oorlog, in het bijzonder *int beleg van Veurne*.

- een leen van 17 gemeten in Houtkerke, gehouden van het Hof van Houtkerke (komend van zijn vaders moederlijke zijde), gebruikt door Frans Clays (id. f° 36)

- van het hof en de heerlijkheid van Boezinge het recht op hoge justitie, op confiscaties van goederen van bastaarden en anderen, het recht om een baljuw, burgemeester en zes schepenen, een griffier en een amman aan te stellen en een haverrente van 15 razieren op 300 gemeten land (komend van zijn moeders vaderlijke zijde).

- van het hof en de heerlijkheid van Boezinge, het eigenlijke foncier van 80 gemeten groot, bestaande uit een vervallen kasteel met wallen, singelgrachten, weiden en zaailanden, verpacht aan Olivier Delva voor 10 gulden het gemet voor een totaal van 74 gemeten.

- de 'plaats' van Boezinge, met de cijnzen daarop geasigneerd alsook deze op de gronden waar *den Hert* en *de Sterre* (allicht herbergen) op staan en waar het huis van een Jan Cuvelier op staat.

De inventaris van de meubels (f° 23v-24) was vrij beperkt: in de *salette* (zaal): een tafel en zes rode en drie zwarte stoelen, een schilderij, een ledikant met behangsel, matras en rood deken. In de keuken: een tafel

op schragen, een klein tafeltje, vier schotels en 25 tinnen borden met tafeldoekjes, schuimspaan, twee aarden kannen en een spint, nog vier tinnen schotels, een uurwerk en enkele portretten van de overleden heren van Boezinge. Op de voutekamer een tafeltje en een zaalstoel en een rode zetel *in de kercke* (huiskapel?). Een vergulde drinkbeker werd door zijn broer E.P. Simon in handen gegeven van de baron van Chauveraij. Verder was er nog zilverwerk en een schilderij van een O.L.Vrouw die door E.P. Simon in handen werd gegeven van de heer Navigheer. Hier wordt ook gewag gemaakt van drie *coffers met verscheyde pampieren het sterf(ui)s raeckende*. Dit is allicht het familiearchief en zijn genealogische verzameling.

Op 7 april 1694 werden de meubelen openbaar verkocht. De folio's 24v-39v lijsten talrijke schuldenaars aan het sterfhuys op. We vernemen ook dat in 1691 het kasteelgoed te Boezinge gepacht was door de weduwe van Jacobus Frans Letten en in 1692-1694 door Olivier Delva. Van een hofstede in Wulpen (f° 37), groot 34 gemeten was de pachter Jan Sockeel omstreeks Kerstdag 1692 gevlucht (tijdens de Negenjarige of Grote-Coalitie oorlog van 1689-1697²⁴). Door de heer van Fresnoy (zijn broer Adriaan Masin) was die hofstede kort tevoren in zijn testament geschonken aan de dis van Boezinge. De hofstede 't Westhof (f° 38) in Nieuwkerke was verpacht aan een Noël Lernout.

De begrafenis-kosten (f° 40-41) betreffen het leveren van een zerksteen voor de graftombe van hem en van zijn broer Adriaan, heer van Fresnoy en het schilderen door Frans Haeke van twee grote en 28 kleine wapenschilden en de uitgaven (tinnen kannen, glazen, boter en kaas) in het trakteren van de wet van Boezinge op de dag van zijn uitvaart.

Een post (f° 46v) *Sr Frans de Bie compt goet over XXVII maenden camer heure aldaer den overleden sijn refugie heeft ghehouden* betekent dat ook hijzelf op de vlucht was geslagen voor het oorlogsgeweld op het platteland en 27 maanden lang een kamer betrok. Allicht was dat een kamer binnen de stad Ieper.

Genealogische activiteiten

De genealogische activiteiten van Joannes Idesbald Masin zijn ons bekend geworden vanuit zijn verzameling bewaard in het Fonds de Thibault de Boesinghe. Zoals al vermeld identificeert de samensteller zich nergens in die verzameling. Hoe we hem op het spoor kwamen leest u verder. Maar eerst willen die verzameling zelf even kort beschrijven.

Dat er een grote verzameling genealogieën in het Fonds de Thibault de Boesinghe stak was ons sinds 1977 be-

²⁴ Oorlog tussen Spanje en Frankrijk. Ook de Noordelijke Nederlanden verklaarden de oorlog aan Spanje. Hun stadhouder Willem III, in 1688 koning van Engeland geworden sleepte Engeland mee in deze oorlog.

kend. In de komende jaren raakten we ook bekend met de gebreken in de beschrijving in de inventaris die in de leeszaal ter beschikking stond. Deze inventaris was een ongedateerd (1945-55?) getypt afschrift van een handgeschreven 19de-eeuwse inventaris. Nr. 424A werd toen beschreven als *Geslachtbomen van 763 families*, ... De beschrijving van de nrs. 424B en 424C vermeldde geen *geslachtbomen* maar wel allerlei andersoortige documenten. Op nr. 424A was ook (al voor 1977) een "correctie" in potlood aangebracht: tussen haakjes werd het aantal genealogieën van 763 "verbeterd" tot "374". Allicht omdat nr. 424A inderdaad slechts 374 genummerde genealogieën bevat. Maar de erbij stekende oude alfabetische familienaamindexen gaan er wel tot een nr. 763. Die "potloodverbetering" zette ons jarenlang op een verkeerd been.²⁵

Een halve eeuw was de getypte inventaris de enige toegang. In 2007 werd de getypte index in een computerbestand gegoten en de oude uit de leeszaal verwijderd. Maar in de nieuwe leest men nu dat men onder het nr. 424A een *Stamboom van 374 familieleden* mag verwachten: één *enkele* stamboom dus (sic!). Van "763" of "374" stambomen is er nu geen sprake meer ...

De beschrijving van 424B en 424C bleef ongewijzigd. Maar al die tijd en nog steeds zijn 424B en 424C verkeerd beschreven: de documenten zoals beschreven onder de nrs. 424B en 424C zitten in werkelijkheid alle *samen* in nr. 424B. En wat steekt er dan wel in 424C? Gewoon het tweede deel van de *geslachtbomen*, de verloren gewaande nrs. 377 tot 763!

Op zoek naar de samensteller

Een eerste aanwijzing dat Joannes Idesbald (de) Masin mogelijk de persoon is achter de grote verzameling FTdB 424A/C was de intrigerende aanwezigheid in die verzameling van de gedrukte aankondiging van zijn thesisverdediging op 12 april 1655 aan de Leuvense universiteit. In de verzameling is deze de papieren drager voor een genealogie die geschreven staat op de onbedrukte achterkant. Op zich is dat uiteraard geen bewijs: de samensteller zou immers ook gewoon een medestudent in Leuven of kennis van J.I. de Masin kunnen geweest zijn en voor hem niet meer dan een handig groot vel papier. Maar er zijn wel twee dergelijke gerecycleerde exemplaren in de verzameling²⁶ wat het toch iets intrigerender maakt.

De naam Joannes Idesbald de Masin duikt echter nog op een andere plaats op en wel in de rol van een genealoog! In een handschrift *Notitiae Genealogicae* van Carolus de Visch (1596-1666), prior van de Duinenab-

dij²⁷ (in hun Brugse vestiging) wordt hij vernoemd als voornaamste bron voor het laatste derde van zijn handschrift. In de marge van de inleiding schrijft de Visch immers: *Nota, Notitias has desumptas ex monumentis D(omi)ni vander Strate solum se extendere usque ad folium 193, sequentes fos arterij esse desumptas ex alijs monumentis et pro maiori p(ar)te ex monumentis, d(omi)ni Jo(ann)is Idesbaldi Masin domini de la Tourelle.*²⁸ Joannes Idesbald Masin wordt er heer van *la Tourelle* genoemd (het Goed ten Torre), wat de identificatie uniek maakt. Carolus de Visch noemt zijn handschrift als samengesteld in 1659-1661. Joannes Idesbald Masin was op dat moment inderdaad al heer van het Goed ten Torre en hij liefhebberde dus zoals de Visch in de genealogie.

Maar dit gegeven zegt alleen dat Joannes Idesbald Masin aan de Visch genealogieën uitgeleend heeft om te kopiëren. Zijn de papieren dat hij uitleende ook papieren uit de verzameling Fonds de Thibault de Boesinghe? Er is voor en tegen: *contra* is dat de Visch expliciet vermeldt dat hij de genealogieën *Batenbourg/Meeckeren* en *Masin* bekomen heeft van J.I. Masin, terwijl er in FTdB 424A/C géén genealogieën van die namen steken ... *nota bene* dus zelfs niet van Masins eigen familie.²⁹ *Pro* is dat J.I. Masin tien jaar later heer van Boezinge werd, wat een verband legt met de 18de-eeuwse bezitters Thibault van de heerlijkheid Boezinge. Maar de band is anderzijds toch weer niet zó sterk, want de Thibaults zijn géén afstammelingen of verwanten in een of andere zijlijn van de familie Masin. Zij verwierven de heerlijkheid niet door vererving maar door aankoop van verre verwanten van de Masins. Als zij geen familie waren, hoe zouden zij dan documenten van een familie Masin kunnen bezitten? Dat er heerlijkheidsarchief uit de tijd van de Masins in steekt is begrijpelijk, gezien deze horen bij de eigendomstitels, maar deze verzameling behoort tot documenten van privé aard.

Er moest dus een echt sluitend bewijs gevonden worden als we Joannes Idesbald de Masin wilden kunnen vereenzelvigen met de schrijver van de verzameling genealogieën. De verzameling is geschreven in steeds hetzelfde vrij karakteristiek geschrift, verzorgd en beheerst (een fel contrast met de vaak overladen zwierige schrijfstijl van veel documenten uit de tijd van de Barok). We moesten dus op zoek naar een document geschreven en ondertekend door J.I. Masin in de hoop er zelfde karakteristieken aan te treffen. In het Fonds Thibault de Boesinghe vonden we niet wat we zochten. Evenmin in de grote verzameling familiepapieren van het Stadsarchief Gent (wel documenten i.v.m. zijn moeder des Trompes als weduwe) of in veel andere fond-

25 Bij een vraag aan de dienstdoende archivaris in de leeszaal waar de rest zou kunnen zijn, stak hij zwijgend de armen in de lucht ... We gingen er daarom van uit dat die tweede helft verloren was gegaan.

26 Op de keerzijden staan de genealogieën *Breydel en van der Burch*.

27 AGSB, handschrift 137bis/22, f° llv: *Carolus de Visch prior Dunensis, 1660, f° V: finis 1661.*

28 AGSB, handschrift 137bis/22: *Notitiae Genealogicae*, f° llv. Het eerste deel was vooral gebaseerd op 'Heer vander Strate', dit is ongetwijfeld Bernardus van der Straeten (1581-1636), wapenheraut der Nederlanden ten tijde van de aartshertogen Albrecht en Isabella.

29 En deze namen treffen we evenmin aan in de 17de en 18de-eeuwse naamindexen op de verzameling.

sen. Uiteindelijk vonden we in een, wel zeer beknopte inventaris³⁰ van het *Fonds de Lannoy de la Motterie* iets hoopgevend: zes dozen werden beschreven als "74-79, de Masyn, XVIe-XVIIIe s." Dit fonds bevindt zich in het Stadsarchief van Brussel.

Wie niet raadpleegt, niet vindt, dus besloten we die dozen toch eens op te vragen. Het bleek inderdaad om deze familie *Masin* te gaan, zij het dat het leeuwendeel van deze stevig gevulde dozen toch vooral draait om de heren van *Coudenburg* (een heerlijkheid in Eggewaartskapelle bij Veurne), een andere tak die in de 17de eeuw vooral in Gent verbleef. De vijfde doos draait om Adriaan van Schenghen, heer van Singelbaanst, die Coudenburg van zijn echtgenote erfde. En daar vonden we zowaar vijf brieven, drie uit 1671 en twee uit 1686, ondertekend met *J.I. Masin Boesinghe*, helemaal in het geschrift van de genealogieën in de verzameling FTdB 424A/C!

De brieven van 1686 zijn beide van 2 december, de ene geadresseerd aan (vermoedelijk) Adriaan van Schenghen, de andere aan Franciscus Borluut in Gent (beide schoonzons van Victor Robert Masin, heer van

Coudenburg) en hebben dezelfde inhoud. Die inhoud neemt elk mogelijke twijfel weg over hoe de initialen dienen begrepen te worden: de briefschrijver meldt immers het overlijden van zijn enige (nog resterende) zuster, gebeurd op 27 oktober 1686 om vier uur in de morgen.³¹ De originele parochieregisters van Boezinge zijn wel verloren gegaan in W.O. I maar in de 19de eeuw heeft Arthur Merghelynck deze nog geraadpleegd en de gegevens betreffende de familie Masin er uit genoteerd en daaruit blijkt dat zij inderdaad begraven werd te Boezinge op 29 oktober, twee dagen later.³²

Deze brieven vormen een doorslaggevend bewijs voor het auteurschap van de verzameling.

We hebben van de hele verzameling genealogieën uit het Fonds de Thibault de Boesinghe, nr. 424A/C en ook van de andere documenten uit nr. 424/B een uitgebreide analytische inventaris gemaakt in een aparte uitgave van 112-tal pagina's.

De beschikbaarheid van deze publicatie wordt elders in dit tijdschrift aangekondigd.

30 Amper zes pagina's voor 48 strekkende meter archief in 185 grote dozen.

31 SA Brussel, Fonds de Lannoy de la Motterie, doos 78: *Boesynghe, ce 2 Xbre 1686 / Monsieur et cousin / C'est avecq un resentiment indicible que je vins vous annoncer le tres sensible deces de ma trechere unique soeur Madmoiselle de Bellequint qu'il a pleu au Bon Dieu d'appeller a soij de ce val de misere le 27 d'8bre dernier sur le quatre heures du matin apres avoir este munie de tous les s(aints) sacremens de n(ot)re mere la sainte eglise. Je recomman-de son ame dans vos bonnes prieres et pareillement en celles de madame v(ot)re chere compagne n(ot)re cousine, pour en cas qu'il resteroit encor quelque chose a satisfaire dont le jugement nous estant incognu, j'espere que ne refuserez cette charite a la priere d'une personne qui est a jamais. / Monsieur et cousin / vot(re) tres humble et tres obeissant serviteur J.I. de Masin Boesynghe.* Ook de bijhorende envelop is bewaard en vermeldt als adres: *Monsieur Borluut esc(uye)r seig(neu)r d'Einode a Gand.*

32 KBR, FM 76, I, p. 339, ingekleefd blad.